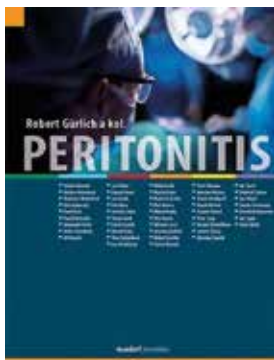

Robert Gürlich a kol. Peritonitis

Maxdorf: Praha 2018. 264 stran. ISBN 978-80-7345-584-2

Vydavatelství Maxdorf Jessenius vydává ojedinělou monografii s názvem Peritonitidy autorského kolektivu pod edičním vedením prof. MUDr. Roberta Gürlicha, CSc.

Jedná se o monografii, která dosud nebyla v české lékařské literatuře publikována a nepochybně je velmi kvalitním příspěvkem do současné chirurgické literatury. Kolektiv autorů v ní představuje moderní pohled na diagnostiku, členění a léčbu peritonitid. Monografie je psána moderním způsobem na základě současných poznatků a jednotlivé kapitoly byly svěřeny předním českým odborníkům v rámci multidisciplinárního přístupu k léčbě těchto velmi závažných, často smrtelných onemocnění. Kromě vlastní diagnostiky a léčby, která je hlavním kořením celé publikace, jsou na začátku monografie velmi kvalitně popsány teoretické základy, ať už dané v historickém úvodu nebo v kapitole o anatomii a fyziologii peritonea. Dalším teoretickým podkladem je patofyziologie vzniku peritonitidy se základním dělením peritonitid na primární, neboli spontánní, bakteriální peritonitidu, sekundární a terciální peritonitidu. Kniha se věnuje základním příčinám jednotlivých peritonitid a kromě nejčastěji se vyskytující peritonitidy sekundární, jsou v diferenciální diagnostice dobře vyčleněny i peritonitidy poměrně vzácné, včetně jevu zvaného peritonizmus. Autoři precizně popisují velmi závažné septické komplikace, velmi závažné nitrobřišní komplikace jednotlivých peritonitid často vedoucí k sepsi a multiorganovému selhání. Vedle klinických a radiodiagnostických prostředků k diagnostice a diferenciální diagnostice jednotlivých peritonitid je dobře popsána i laboratorní diagnostika peritonitid společně s některými novými markery peritonitid, které sahají především do oblasti informatorních cytokinů. Autoři se zmiňují rovněž, což je velmi významné, o poruchách hemokoagulace. Zevrubně je rovněž diskutována otázka imunitního systému u peritonitidy a mikrobiologický obraz jednotlivých peritonitid. Velmi zásadní kapitolou je rovněž kapitola o léčbě peritonitidy i multidisciplinárního přístupu k ní, přičemž úhelnými kameny jsou léčba chirurgická, antimikrobiální – antibiotická a léčba v oblasti intenzivní péče. Zmiňována je současná strategie léčby peritonitid vzhledem k celkovému stavu nemocného, při níž je důležitým faktorem i tzv. damage control surgery, jedná se o podobný přístup, jaký se užívá u polytraumatizovaného nemocného. Oblast antibiotické léčby je velmi kvalitně zpracována, přičemž je zdůrazněn především význam iniciálního přístupu k volbě antibiotik, tj. vysoké dávky širokospektrých antibiotik, především v kombinaci s intervenční, ať už radiologickou nebo chirurgickou léčbou, tzv. Tarragonská strategie účelné antibiotické léčby. V závěrečné části jsou popsány nejčastější chirurgické příčiny peritonitid s diferenciálně diagnostickými úvahami a současnými principy chirurgické léčby.

stupu k ní, přičemž úhelnými kameny jsou léčba chirurgická, antimikrobiální – antibiotická a léčba v oblasti intenzivní péče. Zmiňována je současná strategie léčby peritonitid vzhledem k celkovému stavu nemocného, při níž je důležitým faktorem i tzv. damage control surgery, jedná se o podobný přístup, jaký se užívá u polytraumatizovaného nemocného. Oblast antibiotické léčby je velmi kvalitně zpracována, přičemž je zdůrazněn především význam iniciálního přístupu k volbě antibiotik, tj. vysoké dávky širokospektrých

antibiotik, především v kombinaci s intervenční, ať už radiologickou nebo chirurgickou léčbou, tzv. Tarragonská strategie účelné antibiotické léčby. V závěrečné části jsou popsány nejčastější chirurgické příčiny peritonitid s diferenciálně diagnostickými úvahami a současnými principy chirurgické léčby.

Souhrnem lze konstatovat, že se jedná o zdařilé dílo kolektivu autorů pod vedením prof. MUDr. Roberta Gürlicha, CSc., které bude nepochybně patřit nejen do chirurgických knihoven, ale vzhledem k multidisciplinárnímu přístupu, tato kniha osloví i lékaře ostatních oborů, jako jsou mikrobiologové, intenzivisté, anesteziologové, radiodiagnostici a další.

Knihu bych rád doporučil nejen pro postgraduální studium, ale je velmi vhodná i pro pregraduální studenty medicíny a zejména pro lékaře v přípravě na chirurgickou atestaci.

Blahopřeji autorům k sepsání takto důležitého a medicínsky závažného díla, ojedinělého v české lékařské literatuře.

prof. MUDr. Vladislav Třeška, DrSc.

✉ treska@fnplzen.cz

Chirurgická klinika LF UK a FN Plzeň

www.fnplzen.cz

Doručeno do redakce 27. 3. 2019

Pavel Dostál a kol. Základy umělé plicní ventilace

4. rozšíření vydání. Maxdorf: Praha 2018. 437 stran. ISBN 978-80-7345-562-0

V roce 2018 vyšla v nakladatelství Jessenius Maxdorf v edici Intenzivní medicína počtvrté v průběh 14 let kniha Základy umělé plicní ventilace doc. MUDr. Pavla Dostála, Ph.D., MBA, a kolektivu. To, že se jedná o 4. (opět významně doplněné a inovované) vydání svědčí samo o sobě o výjimečné kvalitě díla a potřebnosti tématu především pro postgraduální výuku a klinickou praxi.

Kniha v pevné vazbě má 437 stran a spolu s obsažným textem rozděleným do 16 kapitol a mnoha podkapitol obsahuje desítky přehledných tabulek a kvalitních obrázků, které didakticky ilustrují předkládané dílo. Osvědčený koncept knihy zůstává ve většině parametrů i tentokrát ponechán. Proti 3. vydání však kniha obsahuje další aktualizace a doplnění. Rozšíření nazvaly zejména podkapitoly 2.5.2. Plicní poškození v důsledku ventilace pozitivním přetlakem, 5.6.4. Inhalační terapie, 6.4.10. Sledování synchronie mezi ventilátorem a pacientem, 10.3.3. Provdušnitelnost plicní tkáně, recruitment, 10.4.1. Protektivní ventilační strategie, 10.4.2. Souhrn doporučení pro konvenční UPV pacientů s ARDS, 11.4.1. Indikace neinvazivní plicní ventilace, 12.7.1. Neinvazivní plicní ventilace (v procesu odvykání od ventilátoru), 15.2.5. Praktické provedení (pronační polohy), 15.2.6. Délka doby pronace, 15.3.10. Skórovací systémy (mimotělní plicní podpory).

Nově se v knize objevují podkapitoly 15.3.11. Organizace poskytování metod plicní podpory a 12.7.2. Vysokoprútoková nosní oxygenoterapie, tato problematika je posléze šířeji rozpracována v nové kapitole 16. Vysokoprútoková oxygenoterapie.

4. vydání, podobně jako všechna předchozí, velmi pečlivě reflektuje vývoj v oblasti umělé plicní ventilace v posledních letech. Autoři citují nejdůležitější recentní literaturu, a to včetně titulů z roku 2017.

Přínos publikace pro odbornou anesteziologickou a intenzivistickou veřejnost

České i Slovenské republiky je značný. Nadále platí, že v našem písemnictví nemá publikace doc. Dostála a kol. Základy umělé plicní ventilace obdobu, a že by ji měl mít po ruce každý, kdo se umělou plicní ventilací ať už v celé šíři, nebo jen v méně invazivnějších formách, zabývá.

prof. MUDr. Pavel Ševčík, CSc.

✉ pavel.sevcik@fno.cz

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny
LF OU a FN Ostrava-Poruba

www.fno.cz

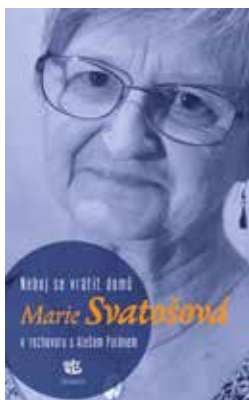
Doručeno do redakce 5. 11. 2018

Aleš Palán, Marie Svatošová. Neboj se vrátit domů. Marie Svatošová v rozhovoru s Alešem Palánem

Kalich: Praha 2018. 267 stran. ISBN 978-80-7017-249-0

Britská lékařka, sociální pracovnice a spisovatelka Cicely Saundersová (1918–2005) je celosvětově a právem považována za zakladatelku moderního hospicového hnutí a propagátorkou paliativní medicíny. Po několikaletém úsilí se jí v roce 1967 podařilo založit a uvést do provozu první „kamenný“ hospic sv. Kryštofa v Londýně. Ten se pak stal vzorem pro vznik dalších hospiců nejen v Anglii, ale i v celém ekonomicky vyspělém světě.

Česká lékařka a spisovatelka Marie Svatošové (*1942) se nepochybně inspirovala (nejen) dílem Cicely Saundersové a už v roce

1993 založila občanské sdružení Ecce homo (Sdružení pro podporu domácí péče o hospicového hnutí), protože se rozhodla vybudovat hospic také u nás. Musela překonat celou řadu nejen organizačních, finančních, ale především mentálních překážek, spočívající v tehdy všeobecné neznalosti principů hospicové péče a paliativní medicíny. Její vytrvalost a odhodlanost však byla v roce 1995 korunována úspěchem, neboť v Červeném Kostelci otevřela první český hospic Anežky České. Ten se stal podobně, jako hospic sv. Kryštofa v Anglii, vzorovým zařízením, podle kterého byly

a jsou budovány další kamenné hospice u nás. Zásluhu M. Svatošové o propagaci hospicového hnutí a paliativních strategií léčby a péče jsou mimořádné. Pro zvýšení informovanosti v této věci napsala M. Svatošová celou řadu knih, určených jak odborné, tak i laické veřejnosti. Marii Svatošová, stejně jako Cicely Saundersová, je křesťankou, která ve své víře praktikující katoličky nachází inspiraci a podporu pro své aktivity v péči o umírající, jejichž cílem je „naplnit dny životem, nikoliv život dary“. V tomto kontextu neudivuje, že poskytla dlouhý rozhovor spisovateli a novináři Aleši Palánovi, řediteli nakladatelství Kalich, které je orientováno na teologickou a náboženskou literaturu. A právě tento dlouhý rozhovor je obsahem knihy s názvem Neboj se vrátit domů. Čtenář tak může sledovat osobní i profesní život Marie Svatošové i její svědectví o hluboké víře v Boha a svědectví o lidech, kteří ji podporovali. Bylo by škoda, kdyby kniha oslovila „pouze“ stejně světonázorově smýšlející čtenáře. To proto, že v ní najdeme podrobný popis překážek, který musí analogicky podstoupit každý, kdo se byť třeba z jiných důvodů, rozhodne pro realizaci nových myšlenek a principů do lékařské praxe.

Čas rychle plyne a dnes už má o existenci hospiců v kamenné i mobilní podobě slušnou povědomost i laická veřejnost. Ovšem zejména mladí lékaři, kteří jsou dokonce už i v pregraduální přípravě na povolání seznamováni s principy hospicové péče a paliativních strategií, by se měli poučit o tom, že vše, co aktuálně vypadá jako samozřejmost, „nespadlo z nebe samo“. Za „samozřejmostí“ stojí vždy odhodlaný a cílevědomý člověk, který dobře pochopil význam svého úsilí, v daném případě mimořádnou potřebu zlepšit přístup k umírajícím a jejich rodinám a změnit nebo rozšířit soudobý model institucionálního umírání. Marie Svatošová rozhodně přispěla k detabuizaci umírání a smrti a ke zkvalitnění péče o ty, kteří se nacházejí na konci svých životních cest.

prof. PhDr. et RNDr. Helena Haškovcová, CSc.

✉ Helena.Haskovcova@fhs.cuni.cz

Fakulta humanitních studií UK

Doručeno do redakce 18. 12. 2018

Jiří Knor, Jiří Málek. Farmakoterapie urgentních stavů. Průvodce léčbou život ohrožujících stavů

3. doplněné a rozšířené vydání. Maxdorf: Praha 2019, 206 stran. ISBN: 978-80-7345-595-8

Již před 5 lety byla nakladatelstvím Maxdorf v rámci edice Moderní farmakoterapie vydána kniha Farmakoterapie urgentních stavů autorů MUDr. Jiřího Knora, Ph.D., a doc. MUDr. Jiřího Mála, CSc. Měl jsem možnost, jako jeden z recenzentů, se s ní seznámit ještě v rukopisné podobě před její publikací. Pro svoji srozumitelnost a snadnou orientaci v textu umožňující rychlé dohledání požadované informace bylo nyní vydáno již 3. vydání, doplněné a rozšířené.

Kniha je členěna do 3 hlavních statí pojednávajících o různých cestách podání léčiv a charakteristice nejvýznamnějších lékových skupin využívaných v léčbě urgentních stavů; třetí část se věnuje vybraným neodkladným klinickým situacím a jejich řešení v přednemocniční péči.

V knize oceňuji především přehlednost a aktuálnost prezentovaných informací. Za významné považuji, mimo jiné, prezentaci netradičních způsobů aplikace léčiv, jež se nezdá nepřekrývají s doporučeným užíváním

konkrétních přípravků v platných verzích SPC, ovšem přesto mohou znamenat významný terapeutický přínos pro nemocného. Vedle této oblasti oceňuji i praktičnost, v jejímž duchu je kniha, zejména pak závěrečná kapitola, vedena. Autoři zde prezentují kritické urgentní stavy a jejich řešení s odkazem na osobní zkušenosti dokládané zajímavými kazuistikami.

Ač dílo není počtem stránek rozsáhlé, o to více je vhodné pro rychlou orientaci v dané problematice a osvěžení si základních poznatků urgentní medicíny, a lze jej tedy rozhodně doporučit do každé knihovničky, a to nejenom lékaře – intenzivisty.

MUDr. Jiří Slíva, Ph.D.

✉ slivaj@seznam.cz

Ústav farmakologie 3. LF UK. Praha

www.lf3.cuni.cz

Doručeno do redakce 29. 7. 2019